

RŪKYMO PAPLITIMO LIETUVOJE IR TARP UAB „MARS LIETUVA“ DARBUOTOJŲ STATISTINIŲ DUOMENŲ Palyginamoji Analizė

J. SĄLYGA, S. NORKIENĖ, I. SLUŠNIENĖ
Klaipėdos jūrininkų ligoninė, Klaipėdos universitetas

Raktažodžiai: rizikos veiksnys, rūkymo paplitimas, mirties priežastis, prevencinės priemonės.

Santrauka

2004 metų pabaigoje pirmą kartą Lietuvoje buvo atliktas reprezentatyvus šalies gyventojų tyrimas apie žalingų įpročių paplitimą Lietuvoje. Tyrimo rezultatai parodė, kad tabaką yra rūkę net 65,5% Lietuvos gyventojų, daugiau nei trečdalis (34,5%) gyventojų kasdien rūko. Kasdien rūko 41% visų Klaipėdos apskrities vyrų ir 13% visų apskrities moterų. Rūkymo paplitimas tarp Lietuvos gyventojų didėja, ypač Klaipėdos apskrityje.

Anoniminės anketinės apklausos būdu apklausta 390 UAB „Mars Lietuva“, kuri įsikūrusi Klaipėdos rajone, darbuotojų. Respondentai parinkti atsitiktinės atrankos būdu (29,4% visų darbuotojų - n=1329). Nustatyta, kad 57,2% darbuotojų (67,8% vyrų ir 42,3% moterų) rūkė, 0,5% metė rūkyti, 7,2% rūkė tik už įmonės ribų dėl mokamo priedo už nerūkymą įmonės teritorijoje, o 35,1% (26,9% vyrų ir 46,6% moterų) nerūkė. Didžiausias rūkymo paplitimas nustatytas tarp 18-24 metų vyrų (75,8%) ir 18-24 metų moterų (46,8%). Su rūkymo trukme statistiškai reikšmingai ($p=0,008$) susijęs sergamumas. 24-35 metų amžiaus grupės darbuotojai, rūkantys daugiau negu 5 metai, dažniau serga kvėpavimo organų ligomis. Šio tyrimo duomenų analizė parodė, kad didelė dalis rūkančiųjų norėtų mesti rūkyti (44,1% vyrų, n=100 ir 49,1% moterų, n=80, iš viso 46,2%, n=180).

Remiantis gautais duomenimis, galima įvertinti rūkymo paplitimą tarp įmonės darbuotojų ir numatyti rūkymo profilaktikos priemones.

ĮVADAS

Rūkymas - globali sveikatos problema. XXI a. pradžioje tabako rūkymas yra daugiausia paplitusi priklausomybės liga, klasifikuojama Tarptautinėje ligų klasifikacijoje TLK-10 šifru F-17 - Psichikos ir elgesio

sutrikimai vartojant tabaką. Ši narkomanijos rūšis nulemia daugiau sveikatos problemų ir priešlaikinių mirčių, negu visos kitos legalios ir nelegalios narkotinės medžiagos kartu [8].

Šiuo metu pasaulyje apie 1,3 milijardo žmonių rūko ir 5 milijonai žmonių nuo to kasmet miršta [2]. Pusė rūkančiųjų ateityje neišvengiamai mirs nuo ligų, kurias sukelia tabakas. Prognozuojama, kad 2030 metais nuo rūkymo mirs vienas iš šešių suaugusiųjų [1]. Pasaulio sveikatos organizacijos duomenimis, nekontroliuojamas rūkymo plitimas pasaulyje gali lemti, jog iki 2030 m. mirtingumas nuo tabako sukeltų ligų išaugs iki 10 mln. per metus, o bendras tabako aukų skaičius per artimiausius 50 m. gali pasiekti pusę milijardo [1,9]. Kartu su AIDS tabako vartojimas yra viena iš greičiausiai didėjančių priešlaikinių mirčių priežasčių pasaulyje. Jis yra svarbiausias širdies ir kraujagyslių ligų, piktybinių navikų ir kvėpavimo sistemos ligų rizikos veiksnys [3]. Vienas iš dviejų nuo jaunystės rūkiusiųjų ir nemetusiųjų rūkyti numiršta nuo tabako sukeltų ligų [5].

Tabako pandemija neaplenkė ir moterų. Šiuo metu pasaulyje reguliariai rūko apie 250 milijonų moterų. Absoliučioje daugumoje šalių moterų rūkymo paplitimas yra žymiai mažesnis nei vyrų. Dviejose Europos valstybėse – Švedijoje ir Norvegijoje - moterų rūko tiek pat, kiek ir vyrų. Tabako reklamos rinkoje moterų rūkymas pateikiamas kaip emancipacijos, modernumo, seksualumo ir gero gyvenimo simbolis [6].

Didėjant moterų rūkymo paplitimui, daugėja ir moterų plaučių vėžio atvejų. Šalyse, kuriose moterys tradiciškai rūko labai mažai, moterų plaučių vėžio atvejai yra pavieniai. Tuo tarpu JAV, kur nuo 1950 metų moterų rūkymas gana sparčiai didėjo, mirtingumas nuo plaučių vėžio išaugo ir pralenkė mirtingumą nuo krūties vėžio [11]. Nuo 2000 m. Australijoje, JAV, Naujojoje Zelandijoje ir Jungtinėje Karalystėje užfiksuotas reguliarius rūkančių moterų mažėjimas. Tokiam reguliaraus rūkymo įpročių mažėjimui, manoma, įtakos turėjo seniai vykdoma valstybės tabako kontrolės programa bei taikomos įvairios prevencinės priemonės [6].

Lietuva, kaip tabako produktų gamintoja ir eksportuotoja, taip pat neišvengia rūkymo sąlygotų problemų. Lietuvoje reguliariai rūko apie pusę suaugusių vyrų ir daugiau kaip dešimtdalis suaugusių moterų. Per pastarąjį dešimtmetį jaunų moterų rūkymas Lietuvoje išaugo penkis kartus, o nepilnamečių merginų rūkymo paplitimas pralenkė suaugusių moterų rūkymo paplitimą [5,7]. Lietuvoje, sparčiai daugėjant rūkančių moterų, galima tikėtis ir moterų plaučių vėžio atvejų padaugėjimo [4].

Neigiami rūkymo padariniai veikia ir rūkančiojo aplinkoje esančius žmones. Todėl tokio paties pobūdžio kenksmingas poveikis pastebimas ir tiems, kurie yra rūkančiojo aplinkoje, vadinamiesiems pasyviai rūkantiems, kaip ir rūkoriais. Žalos rizika priklauso nuo dūmų koncentracijos ore ir buvimo dūmuose laiko. Viena iš rūkymo pasekmių yra padidėjusi staigios kūdikių mirties rizika, kūdikių kvėpavimo takų ligų ir vidurinėsios ausies uždegimo priežastis [7].

Dėl rūkymo patiriami ir ekonominiai nuostoliai. Tabako gaminiai pasauliui kainuoja ne mažiau kaip 200 milijardų dolerių kasmet, sukelia daug kančių rūkantiems, jų šeimoms. Dideli ekonominiai nuostoliai patiriami dėl priešlaikinių darbingo amžiaus žmonių mirčių, pablogėjusio jų gyvenimo, gydymo išlaidų, darbingumo sumažėjimo ar laikino nedarbingumo. Tabakas – sunki ekonominė našta šeimoms ir visuomenei, kelianti pavojų socialinei bei ekonominei plėtrai ir aplinkai [10].

Tyrimo tikslas – išsiaiškinti rūkymo paplitimo pokyčius tarp UAB „Mars Lietuva“ darbuotojų 2001-2007 metais. Tyrimo uždaviniai – įvertinti, ar rūkymo prevencijos programa turėjo įtakos mažinant rūkymo plitimą, kokia rūkymo įtaka kvėpavimo organų ligų paplitimui.

TYRIMO OBJEKTAS IR METODIKA

Tyrimo objektas - UAB „Mars Lietuva“ darbuotojai. Tyrime dalyvavo 390 įmonės darbuotojų [58,2 proc. vyrų (n=227) ir 41,8 proc. moterų (n=163)]. Respondentų amžiaus vidurkis – 26 metai. 2007 m. vasario mėn. duomenimis, įmonėje dirbo 1329 darbuotojai.

Tyrimo tipas – kiekybinis, anketinė anoniminė darbuotojų apklausa raštu. Darbuotojai užpildė specialiai paruoštą anketą. Su rūkymo įpročiu susijusiam elgesiui tirti kriterijai parinkti modifikavus standartinį klausimyną.

1 lentelė. Rūkymo paplitimo tarp įmonės darbuotojų ir Lietuvoje palyginimas (2001m).

	Bendras kiekis	Rūkančios moterys	Rūkantys vyrai
UAB „Mars Lietuva“	46%	41%	57%
Lietuva (amž. gr. 25-34 m.)	32%	19,2%	38,7%

Kriterijai pateikti klausimų forma. Po kiekvieno klausimo nurodyti galimų atsakymų variantai. Anketos darbuotojams buvo dalinamos darbo metu, lygiomis dalimis kiekvienai pamainai, kad į imtį turėtų galimybę pateikti iš kiekvienos pamainos atsitiktinai parinktų grupių darbuotojai. Anketos užpildomos vietoje ir surenkamos. Visų pamainų darbuotojai turėjo tam tikrą tikimybę, nelygią nuliui, pateikti į imtį. Išdalinta 400 anketų, surinkta – 390 anketų. Atsako dažnis – 99,6 proc.

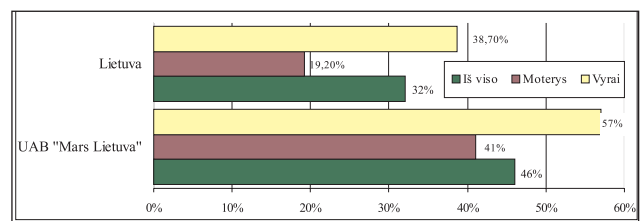
Statistinė duomenų analizė - tyrimų duomenys buvo kaupiami personaliniame kompiuteryje „Microsoft Excel“ programoje. Anketinės apklausos duomenų statistinė analizė atlikta naudojant SPSS 11.0 for Windows programų paketą (*Statistical Package for Social Sciences*). Statistinėms hipotezėms tikrinti naudotas Pearson'o χ^2 testas. χ^2 kriterijus dažnai taikomas ir požymių tarpusavio priklausomumui įvertinti. Gauti rezultatai laiko mi statistiškai reikšmingais, jei klaidos tikimybė buvo mažesnė už 0,05. Jei nulinė hipotezė H_0 (H_0 „atsakymai į klausimus X ir klausimus Y yra nepriklausomi“) atmetama su reikšmingumo lygmeniu $p < 0,05$, tai atsakymai į klausimus X ir Y yra priklausomi.

TYRIMO REZULTATAI

2001-2005 metų tyrimų rezultatai

2001 metais UAB „Mars Lietuva“ buvo atliekama anoniminė apklausa. Jos tikslas buvo išsiaiškinti rūkymo paplitimą įmonėje. Anketas užpildė 81% įmonės darbuotojų. Darbuotojas buvo laikomas rūkančiu, jeigu surūkydavo nors vieną cigaretę per dieną. Apibendrinus anketos duomenis, gauti tokie rezultatai: rūkančių moterų – 41%, o vyrų – 57%. Palyginę šiuos duomenis Lietuvos mastu, matome, kad tarp įmonės darbuotojų rūkymo paplitimas labai didelis, ypač tarp moterų. Beveik pusė įmonės darbuotojų rūkė, tai sudarė 46%, ir šis rodiklis ženkliai skyrėsi nuo bendro Lietuvos vidurkio [1 lentelė, 1 pav.].

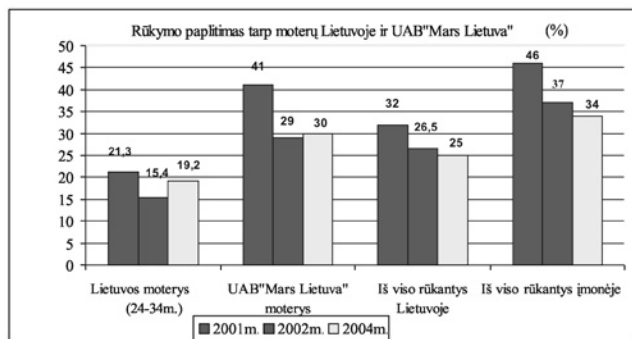
1 pav. Rūkymo paplitimas tarp įmonės darbuotojų ir Lietuvoje 2001m.

Rūkymo paplitimas Lietuvoje ir UAB "Mars Lietuva" 2001 m.

2 lentelė. UAB „Mars Lietuva“ darbuotojų rūkymo paplitimo kitimas, įtakojamas piniginių priedų.

Tyrimo data	Rūkančios moterys	Rūkantys vyrai
2001 05	41%	57%
2002 03	29%	51%
2004 10	30%	42%

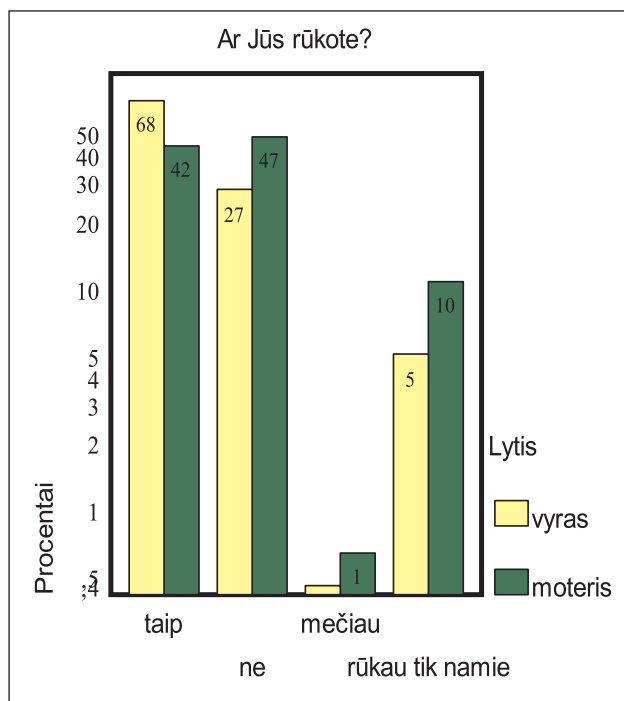
2 pav. Lietuvos ir UAB „Mars Lietuva“ darbuotojų rūkymo paplitimo palyginimas.

Nuo 2002 03 mėnesio UAB „Mars Lietuva“ generalinis direktorius ir skyrių vadovai, bendrovės medicinos darbuotojams pasiūlius, nusprendė mokėti papildomas pinigines išmokas (40Lt) darbuotojams, kurie nerūkys gamykloje.

2002 03 ir 2004 10 mėnesiais personalo skyrius pateikė duomenis apie priedų išmokas darbuotojams. Atlikus duomenų analizę galime daryti išvadą, kad pradėjus mokėti išmokas už nerūkymą įmonėje, rūkančių darbuotojų gamykloje sumažėjo apie 8%. Moterys labai noriai įsitraukė į rūkymo metimo programą, tačiau dalis bandžusių nerūkyti gamykloje jau po kelių mėnesių atsisakė priedų ir vėl pradėjo rūkyti. Tuo tarpu vyrų, atsisakančių rūkyti gamykloje, nuosekliai daugėja [2 lentelė].

Rūkymo paplitimas tarp moterų, nors ir žymiai sumažėjo, bet lyginant visos Lietuvos mastu 25 – 35 metų amžiaus grupėse, vis dar išlieka didelis [2 pav.].

2005 metais atliktas pakartotinis darbuotojų anketavimas, siekiant išsiaiškinti rūkymo paplitimo įmonėje kitimą. Iš 575 darbuotojų, užpildžiusių anketą, 45,7% darbuotojų rūko (39,4%-moterų ir 51,7% -vyrų), 15,8% darbuotojų (17,2% -moterų ir 14,5% -vyrų), kurie anksčiau rūkė tiek gamykloje, tiek už jos ribų atsisakė žalingo įpročio darbo laiku, 11,3% darbuotojų iš viso atsikratė žalingo įpročio. Šiam apsisprendimui turėjo įtakos mokamas prie algos priedas už nerūkymą gamyklos teritorijoje. Materialinis paskatinimas pakeitė rūkančių darbuotojų įpročius, tačiau rūkymo paplitimas vis dar

3 pav. Rūkymo paplitimas tarp UAB „Mars Lietuva“ darbuotojų priklausomai nuo lyties (p=0,001).

3 lentelė. 2005 – 2007 metų duomenų apie rūkymo paplitimą palyginimas.

2005 metais	2007 metais
Rūkė - 45,7%	Rūkė - 57,2%, (padidėjo 11,5%).
Nerūkė - 27,1%	Nerūkė - 35,1%
Rūkė tik namie - 11,3%	Rūkė tik namie - 7,2%
Metė rūkyti - 15,8%	Metė rūkyti - 0,5%

išlieka daug didesnis lyginant visos Lietuvos mastu 25 – 35 metų amžiaus grupėje. Rūkymas tarp moterų net padidėjo 9,4%, ir 2005 m. rūkančios moterys įmonėje sudaro 39,4%, kai tuo tarpu visoje Lietuvoje rūko apie 20% šio amžiaus grupės moterų.

Lyginant 2005 metais rūkymo paplitimo tarp įmonės darbuotojų vyrų ir bendro (25 - 34m. amžiaus) Lietuvos vyrų rodiklio, matome didelį skirtumą. UAB „Mars Lietuva“ šio amžiaus rūkančių vyrų 11,3% daugiau negu Lietuvoje, rūkančių moterų įmonėje daugiau negu bendrai šalyje tokio amžiaus rūkančių moterų net 19%.

2007 metų tyrimo rezultatai

Tyrimo metu siekiama išsiaiškinti problemos mastą ir situacijos pokyčius, lyginant su panašiais anksčiau atliktais tyrimais. Nustatyta, kad tirtoje įmonėje rūkė daugiau nei 57,2 proc. (n=223) respondentų. Rūkė 42,3% apklaustųjų moteriškosios lyties respondentų ir 67,8%

apklaustųjų vyriškosios lyties respondentų. Rūkančiųjų moteriškosios ir vyriškosios lyties respondentų procentas statistiškai reikšmingai skyrėsi ($\chi^2 = 1,988$; $p = 0,001$; $n=390$). 35,1% ($n=137$) atsakiusių nerūkė, 7,2% ($n=28$) rūkė tik už įmonės ribų dėl mokamo priedo, 0,5% ($n=2$) buvo metę rūkyti. Nustatyta, kad vyrai rūkė žymiai dažniau negu moterys [3 pav.].

Galime daryti išvadą, kad prevencinė programa, pradėta vykdyti 2001 metais, buvo efektyvi. Tačiau tolesnis jos vykdymas davė mažai rezultatų. Piniginis priedas už nerūkymą darbe tik pirmais metais buvo veiksmingas, net 15,8 proc. atsisakė žalingo įpročio. Tačiau 2007 metais tik 0,5 proc. metė rūkyti [3 lentelė].

Vertinant rūkymo paplitimą priklausomai nuo amžiaus, nustatyta, kad daugiausia rūkė 18-24 metų vyrai (75,8%) bei 18-24 metų moterys (46,8%). Vyresnėse amžiaus grupėse rūkorių skaičius ir tarp vyrų, ir tarp moterų tolygiai mažėjo ($p=0,001$).

Žinios apie rūkymo žalą sveikatai

94,9% respondentų sutinka, kad tabako rūkymas yra kenksmingas sveikatai. Statistiškai reikšmingų skirtumų tarp pripažįstančių rūkymo daromą žalą sveikatai lyginant atskirų lyčių respondentų apklausos duomenis nerasta ($p=0,471$ viršija reikšmingumo lygmenį $p=0,05$), vadinasi, nėra esminio skirtumo tarp lyčių vertinant rūkymo kenksmingumą sveikatai. Tiek rūkantieji, tiek nerūkantieji vienodai dažnai pripažįsta, kad rūkymas kenkia sveikatai ($p=0,981$).

Rūkymo įtaka sergamumui

Vertinant rūkymo įpročius, darbuotojams buvo pateikti klausimai apie rūkymo trukmę. Paaikškėjo, kad didelė dalis 18-24 metų vyrų ir moterų (64,3% ir 58,8%) rūko daugiau kaip 5 metai. Su rūkymo trukme statistiškai reikšmingai ($p=0,008$) susijęs sergamumas. 24-35 metų amžiaus grupės darbuotojai, rūkantys daugiau kaip 5 metai, dažniau serga kvėpavimo organų ligomis.

Nuomonių pasiskirstymas dėl uždraudimo rūkyti darbo teritorijoje

Dėl draudimo rūkyti darbo vietose respondentų nuomonės išsiskyrė: pritarė 32,3% [$n=126$] respondentų, nepritarė 49,0% [$n=191$] respondentų ir neturėjo nuomonės 18,7% [$n=73$]. Didesnė dalis moterų pritaria rūkymo draudimui įmonės teritorijoje ($p=0,001$). Pritariančiųjų procentas statistiškai reikšmingai didesnis tarp nerūkančiųjų respondentų.

Prevencijos priemonių įtaka žalingo įpročio plitimui

Didelė rūkančiųjų dalis norėtų mesti rūkyti, tačiau neįstengia to padaryti. Šio tyrimo duomenų analizė parodė, kad pusė rūkančiųjų norėtų mesti rūkyti [44,1% vyrų, $n=100$ ir 49,1% moterų, $n=80$, iš viso 46,2%, $n=180$].

vyrų, $n=100$, ir 49,1% moterų, $n=80$, iš viso 46,2%, $n=180$]. Mesti rūkyti nenorinčių respondentų yra penktadalis [21,3%, $n=83$]. Nežinančių, ar nori mesti rūkyti respondentų yra 17,4%, $n=68$. Tarp visų apklaustųjų darbuotojų 6,7% [$n=26$] metė rūkyti, nes pasinaudojo pasiūlytu priedu prie atlyginimo už nerūkymą įmonės teritorijoje. Pastebėti statistiškai reikšmingi skirtumai tarp pagrindinių metimo rūkyti priežasčių priklausomai nuo respondentų lyties ($p=0,017$).

IŠVADOS

1. Ištyrus rūkymo paplitimą tarp UAB „Mars Lietuva“ įmonės darbuotojų ir įvertinus motyvą mesti rūkyti, nustatyta, kad rūkė daugiau nei 57,2% ($n=223$) respondentų. Rūkė 42,3% apklaustųjų moteriškosios lyties respondentų ir 67,8% apklaustųjų vyriškosios lyties respondentų. Rūkymo paplitimas statistiškai reikšmingai skiriasi tarp lyčių, bet nesiskiria tarp skirtingose pamainose dirbančių respondentų. 2007 metų tyrimo duomenimis rūkymo paplitimas įmonėje padidėjo 11,5%.

2. Lyginant 2007 metais rūkymo paplitimo tarp įmonės darbuotojų vyrų ir bendro (25 - 34m. amžiaus) Lietuvos vyrų rodiklio, matome didelį skirtumą. UAB „Mars Lietuva“ šio amžiaus rūkančių vyrų 24,4% daugiau negu Lietuvoje, o rūkančių moterų įmonėje daugiau negu šalyje tokio amžiaus rūkančių moterų net 27,8%.

3. Įmonės darbuotojai gerai informuoti apie rūkymo žalą sveikatai. 94,9% respondentų pritaria, kad rūkymas kenkia sveikatai. Draudimui rūkyti darbo teritorijoje pritaria 32,3% respondentų, nepritaria – 49% respondentų. Didesnė dalis moterų pritaria rūkymo draudimui įmonės teritorijoje. Pritariančiųjų procentas statistiškai reikšmingai didesnis tarp nerūkančiųjų respondentų. Vertinant rūkymo paplitimą priklausomai nuo amžiaus, nustatyta, kad daugiausia rūkė 18-24 metų vyrai (78,9%) bei 18-24 metų moterys (56,4%). Vyresnėse amžiaus grupėse rūkorių skaičius ir tarp vyrų, ir tarp moterų tolygiai mažėjo ($p=0,001$).

4. Su rūkymo trukme statistiškai reikšmingai ($p=0,008$) susijęs sergamumas. 24-35 metų amžiaus grupės darbuotojai, rūkantys daugiau kaip 5 metai, dažniau serga kvėpavimo organų ligomis.

5. Pradėjus mokėti išmokas už nerūkymą įmonėje, rūkančių darbuotojų gamyloje sumažėjo apie 8%. Moterys labai noriai įsitraukė į rūkymo metimo programą, tačiau dalis bandžiusių nerūkyti gamyloje jau po kelių mėnesių atsisakė priedų ir vėl pradėjo rūkyti. Šio tyrimo duomenų analizė parodė, kad pusė rūkančiųjų norėtų mesti rūkyti [44,1% vyrų, $n=100$ ir 49,1% moterų, $n=80$, iš viso 46,2%, $n=180$].

6. Įvertinus tyrimo rezultatus galime padaryti išvadą, kad norint sustabdyti rūkymo plitimą įmonėje būtina tęsti prevencinę programą.

Literatūra

1. Economics of Tobacco Control: Curbing the Epidemic: Governments and the Economics of Tobacco Control. World Bank Development in Practice Series, 1999, Washington DC
2. Edwards R. The problem of tobacco smoking. *BMJ* 2004; 328:217–219.
3. Ezzati M, Lopez AD. Estimates of global mortality attributable to smoking in 2000. *Lancet* 2003;362:847–852.
4. Grabauskas V., Klumbienė J., Petkevičienė J. ir kiti. Suaugusių Lietuvos žmonių gyvenimo tyrimas, 2006. Visuomenės sveikatos institutas, Helsinkis.
5. Lietuvos Sveikatos apsaugos ministerija. Lietuvos sveikatos Statistika 2005. (Lithuanian health statistics 2005) Vilnius:Lietuvos sveikatos informacijos centras; 2006.
6. Molarius A, Parsons RW, Dobson AJ, Evans A et al. Trends in cigarette smoking in 36 populations from the early 1980s to 1990s: findings from the who Monica project. *Am J Public Health*, 2001; 91 (2) 206 – 10.
7. Petrauskas D. Kauno universitetų studentų subjektyvios sveikatos, savijautos ir gyvenimo sąsajų vertinimas, 2004, daktaro disertacija, KMU, Kaunas, Kauno medicinos universiteto gyvenimo tyrimų duomenys.
8. Pocket guide to the ICD - 10 Classification Of Mental and Behavioural Disorders with Glossary and Diagnostic Criteria for Research. World Health Organization. Churchill Livingstone 1994:63-7.
9. Samet, J. M. 2005. Smoking kills: Experimental proof from the Lung Health Study. *Annals of Internal Medicine* 142 (4): 299–301.
10. Tabako kontrolė ir rūkymo prevencija (metodinis leidinys – teisės aktų rinkinys) 2005 m.
11. The National Strategy: Moving Forward. The 2006 Progress Report on Tobacco Control. HC Pub.: 4665.

THE STATISTICAL DATA'S COMPARABLE ANALYSIS OF SMOKING SPREAD IN LITHUANIA AND AMONG UAB „MARS LIETUVA“ EMPLOYEES

J. Šalyga, S. Norkienė, I. Slušnienė

Summary

Key words: risk factor, smoking spread, cause of death, preventive measures.

At the end of 2004 years it was first time in Lithuania accomplished the presentable country citizenry's research of addiction's spread in Lithuania. Results of the research indicated that even 65,5% of Lithuania's citizenry has smoked tobacco, more than a third (34,5%) of citizenry smokes every day. 41% of all Klaipeda district's men and 13% of women smokes every day. The spread of smoking among Lithuania's citizenry is growing particularly in Klaipeda's district.

It was polled 390 employees of UAB "Mars Lietuva", which is located in Klaipeda's district, by anonymous questionnaire's mode. Respondents were chosen by accidental selection's mode (29,4% of all the employees - n=1329). It is established that 57,2% of employees (67,8% of men and 42,3% of women) were smoking, 0,5% left off smoking, 7,2% were smoking just outside the company's limits because of the paid premium for not smoking in company's territory, and 35,1% (26,9% of men and 46,6% of women) were not smoking. The biggest spread of smoking was established among men (75,8%) and women (46,8%) of 18-24 years old. With smoking length the morbidity is statistically significantly ($p=0,008$) associated. The employees of 24-35 years old, who were smoking more than 5 years, are down with the illnesses of respiratory organs. Analysis of this research's data indicated that a big part of smokers would like to leave off smoking (44,1% of men, n=100, and 49,1% of women, n=80, total 46,2% , n=180).

With reference to received data, we are able to measure the spread of smoking among company's employees and to foreknow the prevention's expedients of smoking.

Correspondence to: mindota@ktv.satela.lt

Gauta 2008-01-15

